

Folketingets Miljø- og Fødevarerudvalg
Christiansborg
1240 København K

Den 13. februar 2017

Miljø- og fødevarerministerens besvarelse af spørgsmål nr. 6 til L 111, forslag til forslag til lov om ændring af lov om miljøbeskyttelse (Kompenserende marine virkemidler ved etablering eller udvidelse af havbrug), stillet den 1. februar 2017 på vegne af Ida Auken (RV).

Spørgsmål nr. 6 til L 111

”Ministeren bedes kommentere henvendelsen fra Thorkild Hansen, Ebeltoft, herunder de rejste spørgsmål, jf. L 111 – bilag 5.”

Svar

Thorkild Hansen anfører i sin henvendelse, at der er en direkte kobling mellem beslutningen i aftalen om Fødevarer- og Landbrugspakken om at anvende et miljømæssigt råderum på 800 tons kvælstof til havbrugsproduktion i Kattegat uden for vandområdeplanernes reguleringsområde og så lovforslaget L 111. Det er der ikke, hvilket jeg også har svaret på i spørgsmål 3, hvortil jeg kan henvise.

Akvakultur er et betydeligt vækstområde på verdensplan, og Danmark har alle forudsætninger for at være en del af det marked. Lovforslaget skal skabe mulighed for vækst i havbrugsproduktionen ved at gøre det muligt for havbrug at øge udledningen af næringsstoffer under forudsætning af, at havbrugsvirksomheden fjerner næringsstoffer i relevante kystvande og havområder ved hjælp af kompenserende marine virkemidler.

I det følgende besvares den til henvendelsen vedlagte liste af spørgsmål.

[Spørgsmål 1: Hvordan forholder regeringen sig til den seneste udvikling i udledning af kvælstof fra ca. 55.000 årligt i 2012 til ca. 62.000 tons i 2015 – og udsigt til en fortsat stigning bl.a. som følge af landbrugspakken?]

1. Der er siden midten af 80'erne blevet reduceret kraftigt i kvælstofudledningerne til Kattegat. I forhold til påvirkninger fra havbrugene ind i kystvandene, vil man med lovforslaget kunne stille krav om kompensation for det kvælstof, der føres derind.

[Spørgsmål 2: Ønsker regeringen fortsat at leve op til egen målsætning i strategien, som ligger til grund for havbrugspakken, nemlig at en produktionsforøgelse skal ske inden for de til enhver tid gældende miljømæssige råderum?]

2. Lovforslag L 111 skaber hjemmel til, at ministeren kan fastsætte regler om, at der i en miljøgodkendelse til etablering af nye havbrug eller til ændring eller udvidelse af eksisterende havbrug kan fastsættes vilkår om kompenserende marine virkemidler, der helt eller delvist kompenserer for den øgede udledning af næringsstoffer, som havbruget er årsag til. Dermed vil havbrugsproduktion kunne øges samtidig med, at de nuværende målsætninger og indsatsbehov respekteres.

[Spørgsmål 3: Af strategien, som ligger til grund for udvikling af havbrugserhvervet, fremgår, at en produktionsforøgelse skal ske inden for de til enhver tid gældende miljømæssige råderum. Vil miljøministeren – med udgangspunkt i de seneste oplysninger om den stærkt forøgede udledning af kvælstof - forklare, hvor regeringen ser råderum til udledning af 800 tons kvælstof og 80 tons fosfor fra nye havbrug?]

3. I forhold til de åbne havområder i Kattegat, vurderes der at være et miljømæssigt råderum for merudledning af både kvælstof og fosfor. Denne vurdering er i tråd med vurderingen af de danske næringsstofudledninger foretaget af den regionale havkonvention HELCOM. Der henvises i øvrigt til mit svar på spørgsmål 1.

[Spørgsmål 4. Hvis målsætningen ønskes fastholdt - om at en produktionsforøgelse skal ske inden for de til enhver tid gældende miljømæssige råderum - er regeringen så parat til at tage konsekvensen og tage havbrugspakken af bordet?]

4. En øget udledning fra havbrug kan som udgangspunkt tillades inden for de til enhver tid gældende miljømæssige råderum. Er der ikke råderum for udledning af flere næringsstoffer i et område, vil dette i fremtiden med hjemmel i L 111 kunne tillades, såfremt den øgede næringsstofudledning kan kompenseres ved hjælp af kompenserende marine virkemidler.

[Spørgsmål 5: Erfaringer fra Norge viser en markant nedgang i den naturlige fiskebestand i vandmiljøer til nærliggende havbrug. Vil ministeren redegøre for, hvordan L111 sikrer mulighed for reproduktion af den naturlige bestand af vildfisk, som udgør de vigtigste og ernæringsmæssigt bedste spise fisk i de indre danske kystvande, hvor havbrugene placeres?]

5. Lakseproduktion i Norge har haft en utilsigtet virkning på vilde laksebestande som følge af blandt andet spredning af lakselus til vilde laks og udslip af opdrætsslaks, som kan forårsage genetisk forurening, når de reproducerer sig med vilde laksebestande. I Danmark opdrættes primært regnbueørred og der udsættes oftest kun hunfisk. Erfaringer gennem mange år har vist, at disse fisk ikke reproducerer sig i naturen i Danmark. Miljø- og Fødevarerministeriet er netop ved at afslutte en proces med at identificere områder egnet til havbrug i danske farvande. Her har den ikke kystnære del af Kattegat vist sig bedst egnet, fordi der her ifølge den nuværende viden er et miljømæssigt råderum for udledning af næringsstoffer. Lokaliseringsarbejdet har taget højde for, at havbrugszonerne placeres dér, hvor risikoen for problemer med lakselus er mindst for netop at undgå de problemer, der observeres i Norge. Der bør således ikke være nogen grund til at frygte, at bestande af vilde fisk bliver negativt påvirket af, at havbrug får mulighed for at kompensere for de udledte næringsstoffer, også selvom dette medfører en forøgelse af havbrugsproduktionen.

[Spørgsmål 6: Hvilken dokumentation ligger til grund for, at virkemidlerne jfr. L111, fx tang- og muslinge anlæg har en reel kompenserende effekt i de havområder, hvor havbrugene bliver placeret?]

6. Der er dokumentation for, at kompenserende marine virkemidler, såsom muslingeopdræt og tangdyrkning, kan anvendes til at fjerne næringsstoffer fra havet svarende helt eller delvist til den mængde næringsstoffer, der udledes fra et havbrug. Dette er beskrevet i en lang række videnskabelige artikler og sammenfattende rapporter. Effekten af disse virkemidler er afhængig af, hvilket virkemiddel der anvendes (muslingeopdræt er mest effektivt), og hvor virkemidlet er placeret m.v. Disse forhold vil derfor skulle tages højde for, når nye havbrug miljøgodkendes med vilkår om kompenserende marine virkemidler. Ved ansøgning om miljøgodkendelse af et havbrug med kompenserende marine virkemidler vil det være op til ansøger at dokumentere, at placeringen og udformningen af virkemidlet er tilfredsstillende i forhold til at opnå den nødvendige kompenserende effekt. De nærmere regler for dette forventes beskrevet i en kommende bekendtgørelse.

[Spørgsmål 7: Det oplyses i strategiplanen, at der forventes skabt 50 arbejdspladser i primærsektoren i perioden 2014 -2020. Vil ministeren redegøre for, hvor mange af disse arbejdspladser der kan henføres til nye havbrug?]

7. Den tidligere SR-regering fremlagde en strategi for bæredygtig udvikling af akvakultursektoren i Danmark 2014-2020. Strategien fra 2014 skønnede ikke den samme udvidelse af havbrugserhvervet som der lægges op til i Fødevarer- og landbrugspakken. I strategien var det vurderet, at der ville ske en forøgelse af antallet af arbejdspladser på havbrug på ca. 10-15 personer på baggrund af etableringen af 1-2 havbrug i strategiens løbetid.

Under forudsætning af at de forudsatte 800 tons N til havbrug vil bibringe 16.000 tons merproduktion, svarer dette til lidt mere end en fordobling af den eksisterende havbrugsproduktion (produktion i 2014: 14.329 tons). Det vil derfor være nærliggende at antage, at antallet af medarbejdere også vil blive fordoblet. Jf. tal fra Landbrugs- og Fiskeristyrelsens seneste opgørelse over medarbejdere i havbrugserhvervet (93 personer) vil det betyde at der bliver skabt knap. 100 nye arbejdspladser i havbrugserhvervet.

http://webfd.fd.dk/stat/Akvakultur_tab/Beskaeftigelse_14.html

<http://www.dst.dk/Site/Dst/Udgivelser/GetPubFile.aspx?id=22255&sid=fisk>

[Spørgsmål 8: Mener regeringen, at det er rimeligt, at samfundet vederlagsfrit stiller havarealer gratis til rådighed for kommercielle havbrug?]

8. I forlængelse af Fødevarer- og landbrugspakken er aftaleparterne blevet enige om en vækstplan for akvakultur, der skal sikre en akvakultursektor, hvor udviklingen går mod moderne, ressourceeffektive og miljøvenlige anlæg i dambrugssektoren, samt bidrage til, at vi udnytter de store potentialer, der ligger i udvidelse af havbrugssektoren. Havbrugsproduktion bidrager til vækst og arbejdspladser og jeg finder ikke, at der er begrundelse for, hvorfor havbrug skulle betale særlig afgift for den plads de optager.

[Spørgsmål 9: Hvad er regeringens argumenter for, at havbrugserhvervet IKKE skal ligestilles med øvrige erhverv og pålægges rensning ved kilden (landbaserede anlæg?) og afgift for bortledning af spildevand subsidiært en afgift for udledning af urensset spildevand direkte i havmiljøet, hvis L111 vedtages?]

9. Havbrug er ikke umiddelbart sammenlignelige med andre typer virksomheder. Udledninger fra havbrug i åbne netbure kan ikke opsamles og udledes til kloak eller renses ved kilden. Fjernelse af næringsstoffer andetsteds i det marine miljø ved hjælp af kompenserende marine virkemidler er en mulighed for reduktion af en del af miljøbelastningen fra havbrug

Jeg finder ikke, at erhvervet skal pålægges yderligere omkostninger i form af afgifter, udover dem, havbrugene kan forvente, hvis de skal etablere kompenserende marine virkemidler.

[Spørgsmål 10: Omsætningen i turismeerhvervet på Djursland androg i 2013/2014 1,25 mia. og rummer et forventet udviklingspotentiale på ca. 300 mio. kr. frem til 2020. Effekten af udledning fra havbrug risikerer at spænde ben for indtjeningen i kommunernes primærerhverv og vækststrategier indenfor turisme og landbrug.

Vil ministeren redegøre for hvilke overvejelser regeringen har gjort sig om tab af eksisterende arbejdspladser og vækstpotentiale i andre erhverv på grund af etablering af nye havbrug i berørte kommuner? Har ministeren overvejet hvor mange eksisterende arbejdspladser der må forventes at gå tabt inden for landbrug og især kystturisme, specifikt i Nord- og Syddjurs Kommuner som følge af de to ansøgte havbrug i Djurslands kystvande – med 7-10 arbejdspladser?]

10. Vækst og udvikling af det danske erhvervsliv ligger regeringen meget på sinde. Det gælder både vækst indenfor landbrug, akvakultur og turistsektoren. Det er vurderet, at der er et miljømæssigt råderum for merudledning af kvælstof i de åbne havområder af Kattegat. Samtidig giver lovforslaget mulighed for at stille vilkår om etablering af kompenserende marine virkemidler så det sikres, at havbrugenes næringsstofbelastning til kystvandene og havområder holdes på et bestemt niveau og dermed ikke overstiger det miljømæssige råderum. Derfor vurderes det ikke, at næringsstofudledningen som følge af en øget havbrugsproduktion vil have negative konsekvenser for andre erhverv i Kattegat.

[Spørgsmål 11: Af den samlede produktion af fisk på 40.000 tons i Akvakulturerhvervet fremstilles 30.000 tons i *landbaserede akvakulturanlæg, primært ferskvandsdambrug*. Kun ca. 10.000 tons fisk produceres i havbrug. Vil ministeren på den baggrund redegøre for hvilken betydning nye *havbrug* har for den fortsatte udvikling og vækst i foder og teknologisektoren?]

11. Traditionel havbrugsdrift kræver mindre moderne teknologi end et landbaseret, recirkuleret saltvandsanlæg med større eller mindre grad af vandrensning. Dette betyder dog ikke, at der ikke forekommer teknologianvendelse, -udvikling og -eksport i forbindelse med havbrugsproduktion. I Danmark har der for eksempel været interesse for at forsøge at optimere foder til havbrugsfisk og at anvende teknologi til at foretage en mere effektiv fodring for derved at minimere foderspild. Der har ligeledes været foretaget udviklingsprojekter til at konstruere net til offshore-havbrug, og der forskes kontinuerligt i at sikre sunde havbrugsfisk ved f. eks. at udvikle vacciner og vaccineteknologier. Danske virksomheder eksporterer i dag havbrugsprodukter til hele verden, og har stort potentiale til at øge denne eksport.

[Spørgsmål 12: *Det kan udledes af strategiplanen, at der forventes en stigning i akvakulturerhvervets eksportværdi på ca. 250 mio. i perioden 2014 – 2020. Heraf udgør stigningen inden for havbrug ca. 100 mio. kr. og der forventes skabt 15-20 arbejdspladser. Altså en marginal merværdi for sektoren og en høj pris for havmiljøet og samfundet/berørte kommuner. Hvilke overvejelser har regeringen gjort sig om muligheden for at justere strategi med fokus på pendentén til havbrug i form landbaserede anlæg med recirkulering af havvand og udledning af rensset spildevand?*

Spørgsmål 13: Danske producenter fremstiller allerede i dag landbaserede anlæg til fiskeopdræt med recirkulering af havvand og udledning af rensset spildevand og er så vidt vides førende i verden inden for denne teknologi. Med stigende efterspørgsel på verdensmarkedet efter spisefisk af god kvalitet, produceret miljømæssigt bæredygtigt, er det åbenlyst, at der er et meget stort potentiale inden for udvikling og eksport af landbaseret akvakulturteknologi baseret på recirkulation. Hvordan har regeringen tænkt sig at understøtte udnyttelsen af dette vækstpotentiale, som forekommer at være uendelig meget større - herunder med skabelse af vidensbaserede arbejdspladser - end potentialet i salg af opdrættede fisk fra stærkt forurenende havbrug?]

12. og 13. Med lovforslag L 111 er det ønsket at forbedre vækstmuligheder for dansk havbrugsproduktion samtidig med, at de nuværende målsætninger og indsatsbehov respekteres. Miljø- og Fødevarerministeriet arbejder også på at fremme produktion af saltvandsfisk på land, og har f. eks. indenfor de seneste år bevilliget i alt 32 mio. kroner til udvikling af miljøteknologien i et sådant anlæg i Nordjylland. Danmark er på verdensplan med helt i front med teknologiudvikling til vandrensning af både ferskvand og saltvand, også i forbindelse akvakultur. Det må dog samtidig erkendes, at der er tekniske udfordringer med at producere saltvandsfisk på land, og at opdræt af fisk i saltvandsbaserede landanlæg endnu ikke er dokumenteret økonomisk rentabel på lang sigt. I den forbindelse bør det nævnes, at de eksisterende anlæg til produktion af saltvandfisk på land også udleder næringsstoffer, men i en størrelsesorden, der er 50-100 % mindre end for traditionelle havbrug. Til gengæld foregår

denne udledning mere kystnært og kan på den måde være mere problematisk end en udledning fra et havbrug, der foregår i et åbent havområde.

[Spørgsmål 14: I hvilket omfang har ministeren som grundlag for havbrugspakken/L111 inddraget viden om hvilke konsekvenser anlæg af havbrug kan få for de berørte kommuners langsigtede planlægning, primært i relation til landbrugs- og turismeerhvervet?]

Som beskrevet under spørgsmål 1,3 og 10, vurderes der at være et miljømæssigt råderum for merudledning af kvælstof i de åbne havområder og derfor vurderes det ikke umiddelbart at næringsstofudledningen som følge af den øgede havbrugsproduktion, vil have negative konsekvenser for andre erhverv.

Esben Lunde Larsen

/

Michel Schilling